

OCENE – POROČILA

ALGORITEM ARENE

Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig 2012, Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo

»Igrati igro pomeni igrati kodo igre. Zmagati pomeni poznati sistem. In razložiti igro potemtakem pomeni razložiti njen algoritem.«

(Alexander R. Galloway: *Teorija video iger. Eseji o algoritemski kulturi*, str. 183)

Naslov letošnjega Preglednega in priporočilnega seznama je samo na videz enigmatičen, v naslovu se namreč skrivajo raznolika, tako solidna kot odlična branja mladinskih knjig iz leta 2011, ki so nam narekovala vodilno temo ali rdečo nit – družbeni problem, ki razkriva položaj mladih znotraj sodobnih »družbenih iger«, katerih pravila (algoritme) določa generacija odraslih.

Naslov *Algoritem arene* skuša tako opozoriti na zanimivo optiko mladinske književnosti, ki odstira v zadnjem času, tako v svetu kot tudi pri nas, vse bolj dramatičen in zaskrbljujoč problem sodobne mlade generacije: po eni strani njeno odvečnost, izgubljenost in brezizhodnost, v katerih so mladi žrtve družbenih iger odraslih, po drugi strani pa njihovo postopno prebujanje k uporništvu in iskanju novih vrednot, ki zorijo v odločitve, da se takšnim igram poskušajo odpovedati ali si zamisliti drugačne.

Tematika je lahko prepoznana v kontekstu realističnih problemskih ali zgodovinskih pripovedi, lahko pa, ne

tako redko, v kontekstu fantazijskih ali antiutopičnih pripovedi, ki so aluzija na dejansko stvarnost.

Naslov Priročnika želi soočiti dva vidika: prvega, ki predstavlja skrajno neugoden življenjski položaj mladih v najrazličnejših absurdnih, nesmiselnih, tudi krvavih igrah, ki jih zanje pripravlja svet odraslih in katerih »algoritme« morajo razumeti in prepoznati, da v njih lahko preživijo, zmagajo ali se jim izmaknejo.

In drugega: z razkrivanjem algoritemske kulture današnjega časa želi opozoriti na različne tipe igranja s človeškimi življenji, kot so: nacionalizem, nasilje enih družbenih skupin nad drugimi, politična diktatura, moč političnih elit, etnično čiščenje, revščina, spolna neenakost, brezsrčno bogatenje razvitega sveta, žrtvovanje, manipuliranje in izkoriščanje mladih v korist bogatih odraslih ...

Najbolj prepričljive pripovedi iz leta 2011 tako razkrivajo tiste družbene igre odraslih, ki v »areno« brez pomisleka potiskajo otroke in mladostnike.

Oglejmo si nekatere od njih (podrobneje so opisane v Priročniku pod zaporedno številko v oklepaju navedene bibliografske enote).

Zgodovinska romana *Nekoč* (zaporedna številka bibliografske enote 733) in *Potem* (734) (*M. Gleitzman*) svarita pred uničenjem temeljnih človeških vrednot s pričevanjem o »deportacijah Judov v taborišča smrti« in usodi judovskega dečka Feliksa, ki se skozi pretresljive življenjske preizkušnje, v katerih izgubi

vse, iz pogumnega in naivnega fanta prelevi v upornika.

Družbenokritična stališča v kontekstu fantazije ali antiutopije odpira znanstvenofantastični roman **Yardang** (641) (*M. Hammerschmitt*). Zgodba štirih najstnikov, ki vzamejo usodo v svoje roke in se uprejo sistemu in pravilom igre, kot jih postavljajo odrasli, je pravzaprav zgodba o spopadu med starejšo in mlajšo generacijo.

Večplastna fantazija, ki razkrije ustroj diktatorske vladavine in v kateri uzremo tudi nekatere poteze sodobne svetovne politike, postavlja v ospredje žrtvovanje mladih v okrutnih igrah odraslih in bogatih. Žrtvovanje kot svarilo pred svobodomiselnostjo in uporništvom sta jedro romanov **Arena smrti** (630) in **Kruto maščevanje** (631) (*S. Collins*), prav tako pa tudi negativne utopije **Popoln par** (632) (*A. Condie*), kjer je človeška intima mladih strogo podrejena družbenemu nadzoru.

Močan družbenokritični naboj pri naša tudi zgodba o **Tahanu** (654) (*U. Le Guin*), ki »predstavlja tudi vrh izvirnega obračuna sage z nasiljem in še posebej z nasiljem nad ženskami.« Položaj žensk in spolna neenakopravnost sta predstavljeni tudi v antiutopiji **Na begu** (667) (*P. Ness*), postavljeni v Novi svet, kjer živijo samo moški in v katerem »... vsa živa bitja slišijo vse misli vseh ostalih, izobraževanje in knjige so prepovedane, zaželeno je le versko udejstvovanje«.

Tudi realistična problemska pripoved kritično motri boleče točke sodobnega sveta, predvsem njegov odnos do mladih.

Zgodba z naslovom **Moje vzporedno življenje** (789) (*J. Unenge*) pripoveduje »o Mattiasu, čisto običajnem švedskem dečku«, ki se sooča z rasno nestrpnostjo svojega okolja in mora »pri tem skrivati vrstnika, ki ga ulica preganja zaradi njegovega porekla«.

Resnična zgodba z naslovom **V morju so krokodili** (731) (*F. Geda*) je pripoved

»Enajatolaha Akbarija, ki se zaradi nevarnih razmer v svoji vasi in v domovini (Afganistan) pri desetih letih popolnoma sam znajde v vlogi begunca«.

Pretresljiva in psihološko pretanjena je tudi zgodba **O dečku** (740) (*S. Hartnett*), v kateri gre za pričevanje o »svetu čustveno pohabljenih odraslih, ki jim zmanjkuje prostora za odraščajočega dečka«. V zgodbi o iskreni in bistri deklici Polleke **Čez obzorje z vetrom na morje** (752) (*G. Kuijer*) se razkrije nemoč odraslih, ki ne zmorejo več opravljati svoje starševske vloge, podobno »kakor to dokazujejo odrasli, torej starši, ki so kljub debelemu plašču še kako ranljivi in negotovi« v romanu **Goli** (775) (*I. Procházková*).

Kritika odraslega dela sodobne družbe je simbolično ujeta tudi na letošnji naslovnici – kolažu treh najbolj izstopajočih mladinskih del, dobitnikov priznanj zlata hruška – iz katere nas motrijo predirljive oči, ki se jim ne moremo izmakniti, saj terjajo našo opredelitev glede vprašanja, kako je videti svet, kadar ga določajo algoritmi »arene.«

Za izjemen založniški dosežek so bila podeljena priznanja **zlata hruška** 2012 naslednjim knjigam:

– V kategoriji *izvirne slovenske mladinske leposlovne novosti*:

Hribci kremeniti / avtor stripov Marjan Manček. Ljubljana: Forum, 2011. (Zbirka Minimundus) (Posebna izdaja revije Stripburger).

– V kategoriji *prevedene mladinske leposlovne novosti*:

Vreščji mojster / Walter Moers. Prev. Stana Anželj. Ljubljana: Sanje, 2011. (Zbirka Sanje. Roman).

– V kategoriji *izvirne slovenske mladinske poučne novosti*:

Kako so videli svet / Lucija in Damijan Stepančič. Ilustr. Damijan Stepančič. Dob pri Domžalah: Miš, 2011.

In kakšen izid prinaša Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig 2012?

Podrobnejši pogled razkrije, da je knjižna produkcija za otroke in mladino 2011 prinesla še več naslovov knjig v slovenskem jeziku (izvirnih in prevedenih) kot leto poprej (1181). Produkcija knjig je glede na leto 2010 (1003 naslovi) za kar slabih 18 % večja, ob tem pa ni zanemarljivo dejstvo, da je tudi delež kakovostnih knjig glede na leto 2010 občutno večji; leta 2010 je bila le dobra tretjina knjig uvrščena med t. i. priporočene knjige (odlično, zelo dobro in dobro), v letu 2011 pa se je ta delež povzpел na dobrih 40 %.

Od 1181 izdaj smo jih za ocenjevanje odbrali 991. Razkorak med izdanim in ovrednotenim je seznam 190 knjig, ki smo jih »polovili« iz sistema COBBIS in si jih ogledali v Narodni in univerzitetni knjižnici. Iz ocenjevanja smo izločili ustvarjalnost otrok, različne didaktične projekte, učbenike, šolske literarne projekte ... in podobno.

Statistika na prvi pogled ne razkrije nobenih očitnih znanilcev recesije. Je pa zanimivih nekaj »pojavnov«, ki sicer niso novi, se pa v letu 2011 še poglobljajo in kažejo na to, da so založbe v teh časih prisiljene staviti na tržno že preverjene izdaje ter da se zanašajo na različne vrste recikliranja starih vsebin z novimi in prenovljenimi izdajami in ponatisi, v istem založniškem letu izdajo več novih naslovov že preverjene serije ali pa uspešne knjižne naslove izdajajo v različnih knjižnih zbirkah. Založbe stavijo na preverjene »hišne avtorje« in imajo vse bolj omejene možnosti, da bi se posvečale vzgajanju avtorjev začetnikov.

V letu 2011 je tudi delež zlatih hrušk večji, najboljše iz pretekle sezone tako predstavljajo kar 10 % celotne produkcije (v letu 2010 le slabih 7 %). Ob zlatih hruškah velja letos posebej opozoriti na veliko število zlatih ponatisov. Znotraj

ocene 5 (119 izdaj) tako naštejemo 72 novosti in kar 47 ponatisov, kar predstavlja slabih 40 % vseh zlatih hrušk.

Med dobrimi knjigami je uredniški odbor Priročnika za leto 2012 podelil znak *zlata hruška* naslednjim knjižnim izdajam:

Zlate hruške 2012 – NOVOSTI:

- AMBJØRNSSEN, Ingvar: *Samson & Roberto*. 2
- AMMANITI, Niccolo: *Jaz in ti*
- ASHER, Jay: *Trinajst razlogov*
- BAUER, Jana: *Groznovilca v hudi hosti*
- BEDNARSKI, Piotr: *Modrikasti sneg*
- BENEDICTUS, David: *Poletje v stoletni hosti*
- BOYNE, John: *Nace gre od doma*
- BOYNE, John: *Upor na ladji Bounty*
- BURNIE, David: *Drevo*
- CALABRESI, Linda: *Človeško telo*
- DENNIS-BRYAN, Kim: *Konji*
- DONALDSON, Julia: *Hiška, majhna kot miška*
- DONALDSON, Julia: *Najprisrčnejši velikan*
- DYER, Alan: *Zvezda*
- ERŽEN, Saša: *Tista o bolhah*
- FIAMMINGO, Raphaël: *Življenja Marie Curie*
- GARDNER, Sally: *Rdeča ogrlica*
- GEDA, Fabio: *V morju so krokodili*
- GEHRMANN, Katja: *Medved in mali*
- GLEITZMAN, Morris: *Nekoč*
- GLEITZMAN, Morris: *Potem*
- GOOBIE, Beth: *Punca, ki nekaj velja*
- GRIMM, Jacob in Wilhelm: *Najlepše pravljice*
- HAMMERSCHMITT, Marcus: *Yardang*
- HARDESTY, Von: *Letenje*
- HARTNETT, Sonya: *O dečku*
- HAVUKAINEN, Aino in TOIVONEN, Sami: *Tine in Bine*
- HERGÉ: *Koks na krovu*
- HERGÉ: *Primadonini dragulji*
- HERGÉ: *Tintin v Tibetu*
- HERGÉ: *Zadeva Sončnica*

- *Hudičeva volna*
- *Indijanske pravljice in bajke*
- KREITZ, Isabel: *Pikica in Tonček*
- KUIJER, Guus: *Čez obzorje z vetrom na morje*
- LE GUIN, Ursula K.: *Tehanu*
- LEE, Suzy: *Val*
- LEVOY, Myron: *Čarovnica s Četrte ulice in druge povesti*
- MANČEK, Marjan: *Hribci kremeniti*
- MARTIN, J. P.: *Stric*
- MOERS, Walter: *Vreščji mojster*
- MOGIL, H. Michael in LEVINE, Barbara G.: *Nevarno vreme*
- MURPHY, Glenn: *Izumi*
- NESS, Patrick: *Na begu*
- PILKEY, Dav: *Prigode Uka in Glaka*
- *Pojemo, pojemo 4*
- PRAPROTNIK ZUPANČIČ, Lilijana: *Žuželčji zakaji*
- PREGL, Slavko: *Radovedne pravljice*
- PROCHÁZKOVÁ, Iva: *Goli*
- SEDGWICK, Marcus: *Poplava in pod-očnik*
- SIMINOVICH, Lorena: *Radi imamo sadje*
- SMITH, David Julian: *Če bi bil svet vasica*
- STANTON, Andy: *Gospod Gnilec in goblini*
- STANTON, Andy: *Gospod Gnilec in kristala moči*
- STANTON, Andy: *Gospod Gnilec in petični piškot*
- STANTON, Andy: *Gravžarije gospoda Gnileca*
- STEELE, Philip: *Vlaki*
- STEPANČIČ, Lucija in Damijan: *Kako so videli svet*
- SVĚRÁK, Zdeněk: *Gospod Klobasnik in gospod Špila*
- SVETINA, Peter: *Čudežni prstan*
- ŠTAMPE ŽMAVC, Bina: *Svilnate rime*
- *Tek skozi čas*
- TIMM, Uwe: *Dirkalni pujs Rudi Rilec*
- TRNOVŠEK, Tadej: *Zaklad pisarja Bernarda*
- TULLET, Hervé: *Pritisni tukaj*

- UNENGE, Johan: *Moje vzporedno življenje*
- VEZJAK, Boris: *Sokratov pojmovnik za mlade*
- WATTERSON, Bill: *Nekaj pod posteljo se slini*
- *Za devetimi gorami*
- *Zlata ptica*
- ZUPAN, Dim: *Hektor in zrela hruška*
- ZUPAN, Vitomil: *Pravljica o črnem šejku z rdečo rožo*

Zlate hruške 2012 – ZIMZELENKE (ponatisi, nove in prenovljene izdaje):

- BOYNE, John: *Deček v črtasti pižami*
- ČERNEJ, Anica: *Hi, konjiček*
- *Čudežni vrt: zgodbe in pesmi s podobami Jelke Reichmann*
- DUŠA, Irena: *Seksikon*
- FRANK, Anne: *Dnevnik Ane Frank*
- GAIMAN, Neil: *Pokopališka knjiga*
- GOSCINNY, René: *Nikec*
- GRAFENAUER, Niko: *Pedenjped*
- GRIMM, Jacob; Grimm, Wilhelm: *Janko in Metka*
- GRIMM, Jacob; Grimm, Wilhelm: *Rdeča kapica*
- GRIMM, Jacob; Grimm, Wilhelm: *Volk in sedem kozličkov*
- KOSOVEL, Srečko: *Medvedki sladkosnedki*
- KOVAČ, Polonca: *Težave in sporočila psička Pafija*
- KOVAČIČ, Lojze: *Zgodbe iz mesta Rič-Rač in od drugod*
- KOVIČ, Kajetan: *Maček Muri*
- KOVIČ, Kajetan: *Moj prijatelj Piki Jakob*
- KOVIČ, Kajetan: *Pajacek in punčka*
- KOVIČ, Kajetan: *Zlata ladja*
- KOVIČ, Kajetan: *Zmaj Direndaj*
- LEVSTIK, Fran: *Kdo je napravil Vidku srajčico*
- LONG, John A.: *Dinozavri*
- MAKAROVICH, Svetlana: *Gal v galeriji*
- MAKAROVICH, Svetlana: *Pekarna Mišmaš*

- MAKAROVICH, Svetlana: *Pod medvedovim dežnikom*
- MILČINSKI, Fran: *Kako so si Butalci omislili pamet*
- MLAKAR, Ida: *Kako sta Bibi in Gusti sipala srečo*
- *Mojca Pokrajculja: koroška pripovedka*
- MUCK, Desa: *Blazno resno o šoli*
- MUCK, Desa: *Blazno resno zadeti*
- MUSTER, Miki: *Miki: zbirka Miki Muster. 1, 1952–1955*
- MUSTER, Miki: *Miki: zbirka Miki Muster. 4, 1959–1961*
- MUSTER, Miki: *Miki: zbirka Miki Muster. 5, 1961–1963*
- MUSTER, Miki: *Miki: zbirka Miki Muster. 6, 1963–1965*
- PEČJAK, Vid: *Drejček in trije Marsovčki*
- PEROCI, Ela: *Muca Copatarica*
- PILKEY, Dav: *Kapitan Gatnik in napad govorečih stranišč*
- PILKEY, Dav: *Prigode kapitana Gatnika*
- *Pravljice* [izbrala in prevedla Kristina Brenkova]
- ROZMAN, Andrej: *Izbrane Rozine v akciji: pesmi za odrasle od 13. leta naprej*
- SELIŠKAR, Tone: *Bratovščina Sinjega galeba*
- SILVERSTEIN, Shel: *Drevo ima srce*
- *Tisoč in ena noč*
- TOLKIEN, J. R. R.: *Hobit ali Tja in spet nazaj*
- VALJAVEC, Matija: *Pastir*
- VANDOT, Josip: *Kekec in Pehta*
- VOGLAR, Mira: *Biba buba baja*
- *Zlata Čebelica: najlepših petdeset*

Opazimo tudi naraščanje števila knjig za otroke do 9. leta starosti ter »modne teme«, kot so leposlovje s »terapevtskim namenom«, »ekologija«, izdaje za posebne namene (npr. disleksija), didaktični in šolski projekti ...

Nekaj statističnih preglednic:

Preglednica 1: Večletna primerjava razmerij med poučnimi in leposlovnimi naslovi

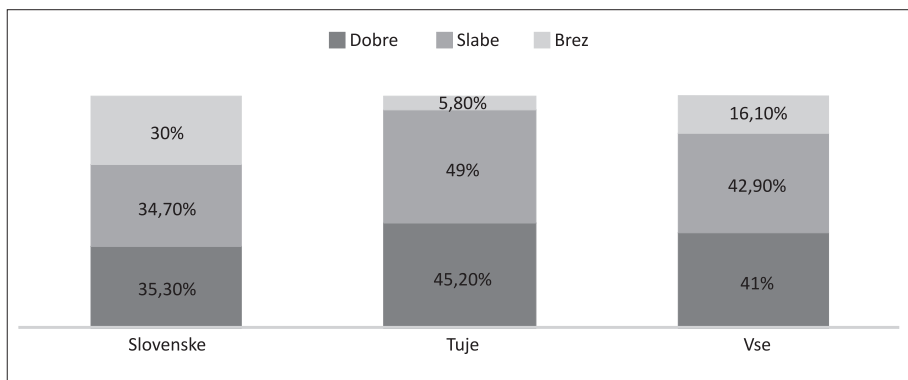
Leto	Skupaj	Poučne		Leposlovne	
	predstavljeni naslovi	število	%	število	%
2000	323	61	19 %	262	81 %
2001	334	63	19 %	271	81 %
2002	385	73	19 %	312	81 %
2003	443	59	13 %	384	87 %
2004	499	84	17 %	415	83 %
2005	626	112	18 %	514	82 %
2006	696	134	19 %	562	81 %
2007	759	145	19 %	614	81 %
2008	811	181	22 %	630	78 %
2009	1.044	217	21 %	827	79 %
2010	1.003	176	18 %	827	83 %
2011	1.181	221	19 %	960	81 %

Preglednica 2: *Večletna primerjava izdaj za določeno starostno skupino in razmerij med slovenskimi in prevedenimi naslovi*

Leto	Do 9. leta			Od 10. leta			Od 13. leta			Vse skupaj		
	sloven.	tuje	skupaj	sloven.	tuje	skupaj	sloven.	tuje	skupaj	sloven.	tuje	skupaj
2004	129	186	315	47	96	143	20	54	74	196	336	532
2005	145	218	363	78	86	164	43	95	138	266	399	665
2006	166	251	417	72	149	221	30	83	113	268	483	751
2007	175	336	511	85	104	189	40	68	108	300	508	808
2008	215	307	522	87	109	196	68	56	124	370	472	842
2009	297	385	682	62	144	206	77	79	156	436	608	1.044
2010	265	432	697	78	79	157	70	79	149	413	590	1.003
2011	316	429	745	83	156	239	105	92	197	504	677	1.181

Preglednica 3: *Pregled produkcije 2011 po posameznih kategorijah*

	Skupaj	Novo	Ponatis
Pregledane knjige	1.181	1.026	155
Leposlovje	960	839	121
Poučne	221	187	34
Slovenske	504	420	84
Tuje	677	606	71
Ocenjene knjige	991	857	134
Odlično	119	72	47
Zelo dobro	128	94	34
Dobro	237	218	19
Pomanjkljivo	241	217	24
Pogrešljivo	266	256	10
Neocenjene knjige	190	169	21
Ustvarjalnost otrok	92	91	1
Projektne, namenske	98	78	20

Slika 1: Ponazoritev razmerij med priporočenimi (z oceno 3–5), nepriporočenimi (z oceno 1–2) in neocenjenimi

Preglednica 4: Seznam založb (po abecedi), katerih izdaje so dobile znak zlata hruška

Založbe, katerih knjige so prejele znak zlata hruška	Vse	Novo	Ponatis	Slovenske
Aristej, Maribor	1	1		1
Buch, Ljubljana	4		4	4
Cankarjeva založba, Ljubljana	2	1	1	1
Celjska Mohorjeva družba, Celje	1		1	
Didakta, Radovljica	4	3	1	1
DMFA, Ljubljana	1	1		
Družba Piano, Ljubljana	2	2		
DZS, Ljubljana	1	1		
Forum, Ljubljana	1	1		1
Miš, Dob pri Domžalah	13	12	1	3
Mladika, Ljubljana	1	1		1
Mladinska knjiga, Ljubljana	67	31	36	30
Modrijan, Ljubljana	1	1		1
Muzej krščanstva na Slovenskem, Stična	1	1		
Narava, Kranj	1	1		
Narodna galerija, Ljubljana	1		1	1
Sanje, Ljubljana	3	2	1	1
Sodobnost International / Vodnikova založba, Ljubljana	4	4		2
Študentska založba, Ljubljana	2	1	1	1
Učila International, Tržič	7	7		
Zala, Hlebce	1	1		

Izdelava priročnika za branje kako-vostnih mladinskih knjig zahteva veliko branja, premisleka in uredniškega časa, zato priročnik izide skoraj leto dni kasneje. Za premostitev tega razkoraka smo v Pionirski pripravili **Knjigometer** (www.mklj.si/index.php/projekti/nacionalni-projekti/knjigometer), kjer ponujamo sprotno razvrščanje novosti na dve zelo poenostavljeni skupini (priporočamo / ne priporočamo), hkrati pa si pridržujemo pravico, da svoje odločitve do izida priročnika po potrebi popravimo.

NAGRAJENE PISAVE

Dragica Haramija: *Nagrajene pisave*.

Opusi po letu 1991 nagrajenih slovenskih mladinskih pripovednikov. Murska Sobota: Založba Franc-Franc, 2012

Znanstvena monografija *Nagrajene pisave* je izšla kot posebna produkcija Očesa besede 2012 v okviru Maribora 2012 – Evropske prestolnice kulture. V knjigi so predstavljeni opusi sodobnih slovenskih mladinskih prozaistov, ki so bili v zadnjih dvajsetih letih nagrajeni z vsaj eno pomembno nagrado ali s priznanjem na področju mladinske književnosti na Slovenskem. Nagrade, ki so bile upoštevane kot merilo za izbor, so: Levstikova nagrada, večernica, desetnica, izvirna slovenska slikanica za nagrado Kristine Brenkove, priznanje Moja najljubša knjiga in priznanje zlata hruška.

Uvodni del monografije predstavi teoretična izhodišča proznih književnih vrst in žanrov, ki predstavljajo temelj za nadaljnjo izpeljavo tipologije s tendenco poenotenja terminologije na tem področju literarne vede. Sledi predstavitev slovenskih literarnih nagrad in priznanj za mladinsko književnost, znotraj katere

so navedeni vsi dosedanji nominiranci in nagrajenci (oz. samo nagrajenci, če v okviru nagrade ali priznanja nominacij ni). Osrednji, najboljše del monografije predstavi sedemindvajset avtorjev in njihovih opusov, ki so v letih 1991 do 2011 prejeli nagrade in priznanja za izvirna slovenska mladinska leposlovna prozna dela: Dušan Dim, Mate Dolenc, Nina Mav Hrovat, Igor Karlovšek, Neli Kodrič Filipić, Majda Koren, Polonca Kovač, Kajetan Kovič, Feri Lainšček, Svetlana Markarovič, Marjana Moškrič, Desa Muck, Bogdan Novak, Nejka Omahen, Mojca Osojnik, Andreja Peklar, Matjaž Pikalo, Lila Prap, Slavko Pregl, Andrej Rozman Roza, Primož Suhodolčan, Peter Svetina, Bina Štampe Žmavc, Anja Štefan, Irena Velikonja, Janja Vidmar in Dim Zupan.

Uvodna tipologija proznih književnih vrst in žanrov služi enotni obravnavi avtorjev, znotraj katere avtorica sledi razdelkom (nagrade in priznanja, bibliografski podatki, tipološka razčlemba avtorjevega proznega mladinskega opusa s predstavitevijo del ter sklep).

Izčiščeno in dosledno izpeljane predstavitev prinašajo dragocen pregled literarnega ustvarjanja posameznega avtorja. Sklepi nemalokrat vnašajo vsebine, ki sežejo preko obravnavanega opusa (npr. predstavitev pesniškega opusa avtorja, tudi njegovih nemladinskih del). S tem ne predstavljajo le zaokroženosti, temveč tudi dodano vrednost, kar je z vidika informativnosti sicer zelo dobrodošlo, a se (kljub neobhodno potrebni zamejitvi, ki uokvirja meje vsake znanstvene monografije) prav ob tem izkazuje problematičnost kakršne koli stroge sistematike (in s tem delitve), ki razbija homogenost in organsko zlitost posameznega avtorjevega opusa.

Nekoliko več skrbnosti bi bila lahko deležena začetna predstavitev nagrad in priznanj, ki sicer med drugim ponuja hvalevredno(!) navedbo vseh dosedanjih nominirancev, a ji tu in tam ponagaja